

підприємництва 1 735,9 млрд. грн. (38,9 % від загального обсягу), малого (в тому числі мікропідприємництва) – 981,3 млрд. грн. (22% відповідно) [1].

До основних проблем належать нестача кваліфікованого персоналу, відсутність практичних навичок підприємливості працівників у веденні бізнесу, недосконалість системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів, надмірна кількість дозволів, норм і ліцензій; неефективні і корумповані перевірки; застарілі технічні стандарти, часто успадковані з радянських часів; хронічна нестача фінансових коштів, що пов'язано з низькою часткою власного капіталу і необхідністю залучення позикових коштів; обмеженість масштабів використовуваних засобів виробництва, зокрема невідповідність технічного оснащення і забезпечення сировиною порівняно з великими підприємствами; надчутливість до коливань економічної кон'юнктури та політичної ситуації, великий ступінь залежності від системи підтримки малого підприємництва; значна залежність від окремих великих замовників; слабе сегментування власної долі ринку й недостатньо міцні позиції на ньому; високий ризик та схильність до банкрутства; слабкий захист прав власності, обмежені можливості для захисту від протиправних посягань [2].

Для прискорення ефективного розвитку малого підприємництва в Україні необхідно створити механізм ефективної взаємодії між державою та підприємницьким сектором; створення нормативно-правової бази зі сприятливими умовами, а також вдосконалення податкової та кредитної політики та забезпечення раціонального функціонування спрощеної системи оподаткування. У подальшому ці проблеми необхідно постійно координувати і вирішувати якнайшвидше.

1. Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року : проект Постанови Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс].– Режим доступу :<http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA> 2. Квасній З.В., Сисин Г.І., Щербан О.Я. Економіко-правові проблеми функціонування та розвитку малого підприємництва в Україні [Електронний ресурс] / З.В.Квасній, О.Я.Щербан, Г.І.Сисин // Економіка та суспільство.–2018. – №14.– Режим доступу:<http://economyandsociety>.

Алексєєв І.В., Демків О.І., Грица С.І.
Національний університет «Львівська політехніка»

ПРОБЛЕМИ АНАЛІЗУ ВЛАСНИХ НАДХОДЖЕНЬ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Сучасний етап соціально-економічного розвитку в Україні характеризується, зокрема, проведенням реформи децентралізації. Процес децентралізації стосується усіх сфер економіки і є надзвичайно важливим для бюджетної сфери. Умови надання більших повноважень органам місцевого самоврядування визначають особливості формування їхніх бюджетів, фінансування соціальної інфраструктури, фінансування об'єднаних територіальних громад [1; 2]. Важливим аспектом наукових досліджень є аналіз стану місцевих бюджетів в частині власних надходжень бюджетних установ, що проілюстровано на даних Львівської області за період 2013-2017 років.

Завданням дослідження вважаємо виявлення розбіжностей в аналізі тенденцій у власних надходженнях бюджетних установ як однієї зі складових місцевих фінансів за умов нестабільності курсу національної валюти і представлення звітних даних про фактичні витрати у гривневому та доларовому виразі.

Прагнення України до інтеграції у світовий і, зокрема, у європейський економічний простір вимагає проводити оцінювання багатьох макроекономічних показників, у тому числі й бюджетних не лише у гривневому виразі, але й в іноземних валютах. Найчастіше в

Україні прийнято проводити такі порівняльні оцінки у доларах. Такий порівняльний аналіз потрібен також у зв'язку з нестабільністю національної валюти. Водночас, представлення показників у гривневому та доларовому виразі дає можливість зіставляти тенденції змін показників за умов зміни курсу національної валюти в різних періодах. Автори провели розрахунки в гривнях і доларах.

Результати аналізу динаміки фактичних сум видатків спеціального фонду в частині власних надходжень бюджетних установ показують їхнє зростання в гривневому еквіваленті у 2017 р. порівняно з 2013 р. у 2,4 рази. Зауважимо зростання видатків у гривневому виразі впродовж усього проаналізованого періоду. Розраховуючи показник зростання у відповідності до попереднього року, виявлено, що найвищі темпи зростання припали на 2014 та 2015 роки, коли фактична сума видатків зростала відповідно у 1,28 та 1,52 рази. У 2016 році видатки істотно не змінювалися, а у 2017 році знов відбулося зростання видатків в 1,21 рази.

Розрахунки у доларовому еквіваленті показали дещо іншу динаміку. Відбувалося зниження видатків в період з 2013 по 2016 рік, що сягнуло в доларовому еквіваленті 1,6 рази. Порівняно з 2013 роком сума видатків спеціального фонду 2017 року склала лише 71,02%. Пояснити це можливо, враховуючи динаміку курсу долара до гривні. У досліджуваній період курс долара зростав доволі стрімко. Таке зростання курсу долара щодо гривні в порівнянні з попереднім роком складало: у 2014 р. – в 1,49 рази, максимально у 2015 р. – в 1,83, рази. Певне зниження темпів зростання курсу долара спостерігалось, згідно офіційної статистики у 2017 р. – в 1,04 рази.

Важливо відзначити, що у 2017 р. вперше за досліджуваній період відбулося зростання видатків спеціального фонду в частині власних надходжень бюджетних установ у доларовому виразі і воно склало 115,77% до показника видатків 2016 року. Таким чином відбулася зміна тенденції, що характеризується суттєвим зростанням доходів бюджету Львівської області, а також показала вплив уповільнення падіння курсу гривні на бюджетні показники. З виконаних розрахунків видно, що у гривневому виразі ситуація з видатками спеціального фонду в частині власних надходжень бюджетних установ виглядає достатньо оптимістично. Така динаміка видатків була б цілком позитивно оцінена при незмінності курсу долара, який, що загальновідомо, суттєво впливав на ціни енергоносіїв, значної частини матеріальних ресурсів та засобів праці, які залежали і продовжують залежати від їхнього імпорту. Адже використовувана бюджетними установами комп'ютерна техніка, витратні матеріали до ксероксів та принтерів є важливими в сучасних умовах діяльності будь-якої установи. Так само й видатки, які пов'язані з придбанням ліків, медичного інструменту й обладнання, придбаваються переважно у іноземних фірм, через що розрахунки ведуться в іноземних валютах (доларах або євро). Імпортозаміщення навіть деякої частини тих засобів, що купуються за кордоном, могло б позитивно вплинути на видатки бюджетних установ. Однак вітчизняні товаровиробники, що загальновідомо, суттєво поступаються у виробництві багатьох товарів саме за якісними показниками, від яких залежить можливість економічно експлуатувати певні види техніки за рахунок зменшення кількості ремонтів, технічного обслуговування тощо, а також надавати медичні послуги, отримуючи позитивні результати в одужанні пацієнтів, а часто-густо у збереженні їхнього життя. Позитивна результативність у медичній галузі може слугувати базою отримання певних видів ефектів соціального характеру, а саме, призводити до скорочення витрат на соціальний захист, принаймні у тій частині, яка залежить від фізичного здоров'я людей. У свою чергу, ефективні заходи соціального захисту можуть позитивно впливати на запобігання захворювань.

Наведене щодо певних напрямів економічної діяльності визначає необхідність проведення глибшого аналізу видатків спеціального фонду у досліджуваній сфері. Інтерес являє аналіз динаміки видатків спеціального фонду в частині власних надходжень бюджетних установ за окремими складовими витрат, зокрема на освіту, охорону здоров'я, соціальний захист. Розрахунки за отриманими даними свідчать, що саме зазначені видатки складають найбільшу частку витрат зі спеціального фонду в частині власних надходжень бюджетних установ за період 2013-2017 років.

Отримані результати аналізу видатків спеціального фонду в частині власних надходжень бюджетних установ за окремими галузями свідчать про схожу динаміку, що й у загальних сумах цих видатків. Проте є деякі відмінності. Якщо загальні суми у гривневому виразі мають постійну тенденцію до зростання, то для часток найвагоміших видатків в період 2013-2015 років має місце зниження з 83,94% до 72,76%. Проте у подальшому питома вага досліджуваних галузей знов повернулася до позначок вище 80%. Цілком зрозуміло, що тенденція зростання загальної суми видатків при зниженні видатків на одні види економічної діяльності пояснюється зростанням питомої ваги інших видів видатків. Дослідження таких даних вказує на коливання видатків та їхньої питомої ваги для таких галузей, як житлово-комунальне господарство, культура і мистецтво, фізична культура і спорт, будівництво та інші.

У підсумку можна зазначити таке. Виявлено і проілюстровано розбіжність при оцінюванні витрат бюджету у нестабільній національній валюті і у вільно конвертованій валюті. Дослідження також показало, що галузі освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, за якими проведені розрахунки, є найбільшimi за питомою вагою у загальній сумі досліджуваних видатків і найдинамічнішими в останні роки. З певних причин, а саме змін в освітній сфері внаслідок проведення освітньої реформи, витрати безперервно зростають. Одним з провідних факторів такого становища є передача повноважень до місцевих органів влади. Щодо охорони здоров'я, то увага до цієї сфери впродовж багатьох десятиліть була недостатньою. Вивчення питання щодо зростання видатків на медичну сферу не свідчать про достатній рівень фінансування цієї галузі, натомість дають уяву про зростання уваги внаслідок проведення медичної реформи. Проблеми соціального забезпечення є загальновідомими і потребують приділення більшої уваги.

1. *Новікова О.Ф., Логачова Л.М. Особливості фінансування соціальної інфраструктури в процесі бюджетної децентралізації / О. Ф. Новікова, Л. М. Логачова // Економічний вісник Донбасу № 1(47), 2017. С. 4-12.* 2. *Онищенко С.В., Величко Ю.Є. Місцеві бюджети: проблеми їх наповнення та особливості використання в умовах бюджетної децентралізації / С.В. Онищенко, Ю.Є. Величко // Молодий вчений, № 5 (45), травень 2017. – С. 689-693.*

Алексєєв І.В., Мазур А.В.

Національний університет «Львівська політехніка»

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ БАНКУ ДЛЯ СТИМУЛЮВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

З метою покращення екологічної ситуації в Україні та світі загалом, нова Енергетична стратегія та Стратегія низьковуглецевого розвитку повинні базуватись зокрема і на розвитку таких напрямів, як окреслення відповідальності за екологічний стан держави, окремого регіону, населеного пункту, приватного виробництва тощо у контексті реформування банківської системи. З огляду на участь України у міжнародних угодах щодо зміни клімату та ратифікації Паризького договору сторін рамкової конвенції ООН зі зміни клімату затверджено Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020». Зокрема, у плані дій щодо впровадження положень Стратегії розроблено вектори руху реалізації реформ та програм розвитку держави, серед яких Програма розвитку малого та середнього бізнесу, реформа фінансового сектору, Програма збереження навколишнього природного середовища та інші.

Інвестиційні механізми Кіотського протоколу, а також стан та перспективи виконання міжнародних зобов'язань України в рамках Кіотського протоколу досліджувалися